

Til § 1

Retsplejeloven

Til nr. 1 og 2

Ifølge bestemmelsen i retsplejelovens § 42, stk. 3, kan kun den, der har bestået juridisk kandidateksamen, og som er myndig, uberygtet og vederhæftig, beskikkes som dommer ved de almindelige domstole. Et tilsvarende krav er fastsat ved retsplejelovens § 52 for justitssekretærer, protokolsekretærer ved Højesteret og fuldmægtige ved domstolene.

Forslaget til værgemålsloven indebærer, at kun personer, der er under værgemål med fratagelse af handleevnen, jf. værgemålslovforslagets § 6, og ugiftede personer under 18 år anses for umyndige. Personer, der er under værgemål alene efter værgemålslovens § 5 eller under samværgemål, anses derimod for myndige.

For de nævnte stillinger må det anses for at følge af forholdets natur, at den, der beklæder stillingen, ikke er umyndig eller under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller under samværgemål efter værgemålslovens § 7. Også kravet om, at de pågældende skal være uberygtede og vederhæftige, må anses for selvfølgeligt. Bestemmelserne foreslås derfor ændret, således at kravet om, at de pågældende skal være myndige, uberygtede og vederhæftige ikke længere fremgår af lovtæksten. Dette svarer i øvrigt til den løsning, som ved lov nr. 385 af 20. maj 1992 om ændring af retsplejeloven (Anklagemyndighedens struktur) ved affattelsen af retsplejelovens § 105 blev valgt med hensyn til betingelserne for at beklæde en stilling som offentlig anklager.

Til nr. 3 og 4

Ved retsplejelovens § 93, stk. 4, 2. pkt., er det fastsat, at sagkyndige, der af præsidenten for Sø- og Handelsretten beskikkes til at deltage ved behandlingen af sager vedrørende arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring og sager vedrørende markedsføring, ikke må være umyndiggjort eller under lavværgemål. Af retsplejelovens § 119, stk. 2, nr. 1, følger det, at personer, der beskikkes som advokat, skal være myndige og ikke under lavværgemål.

Da det for de nævnte sagkyndige dommere og for advokater ligesom for dommere, justitssekretærer, offentlige anklagere m.v., jf. bemærkningerne ovenfor til nr. 1 og 2, må anses for naturligt, at der stilles krav om, at de pågældende er myndige og ikke under værgemål efter § 5 i værgemålslovforslaget eller under samværgemål, foreslås bestemmelserne ændret i overensstemmelse hermed. Kravet herom findes at burde fremgå af lovtæksten.

Til nr. 5

Den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 257 fastsætter regler om umyndige og lavværgede personers mulighed for at træffe processuelle beslutninger i forbindelse med borgerlige retssager.

Til stk. 1

For de, der er umyndige efter gældende ret, dvs. personer, der er umyndiggjort i medfør af myndighedslovens § 2, og personer under 18 år, gælder ifølge § 257, stk. 1, 1. pkt., at værgen i retssager optræder på den umyndiges vegne. For personer under 18 år kan den ene af forældrene dog i visse tilfælde repræsentere den umyndige uden den anden af forældrenes medvirken, jf. stk. 1, 2. pkt.

For en person, der er under lavværgemål, gælder ifølge bestemmelsens stk. 2, at den pågældende i retssager kun kan optræde i forbindelse med sin lavværg.

Bestemmelsen i § 257, stk. 1, 1. pkt., foreslås ændret, således at det tydeligere fremgår, at personer under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens § 6, og unge under 18 år, der er umyndige, er afskåret fra at optræde på egen hånd i forbindelse med behandlingen af retssager. Det følger herefter af reglerne i værgemålsloven, at det er værgen, der optræder på den umyndiges vegne. Værgen skal dog som følge af bestemmelsen i værgemålslovens § 26 spørge den, der er under værgemål, før der træffes beslutning i vigtigere anliggender, og det vil ligeledes i nogle tilfælde være nødvendigt at indhente statsamtets samtykke til dispositioner under retssagen, jf. værgemålslovens § 30 og de administrative regler om værgens beføjelser og pligter, som skal fastsættes i medfør af denne bestemmelse.

Justitsministeriet har overvejet, om det tillige burde fastsættes, at personer, der er under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller samværgemål, ikke kan optræde på egen hånd i retssager. Disse personer mister imidlertid ikke deres retlige handleevne ved værgemålets etablering. Endvidere kan de nævnte former for værgemål begrænses til at angå bestemte aktiver eller økonomiske anliggender, og § 5-værgemålet kan også begrænses til kun at angå personlige forhold, herunder bestemte personlige anliggender. En udvidelse af området for bestemmelsen i § 257, stk. 1, 1. pkt., ville således efter Justitsministeriets opfattelse ikke være i overensstemmelse med disse værgemålsformers karakter, og det foreslås derfor ikke, at personer under § 5-værgemål og samværgemål generelt anses for at have mistet proceshabiliteten.